

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P.B.

Coll. No. 37

Title VEDI NIRMANA.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 37

Subject :

Title : Vedipri Mantra

Author : _____

Scribe : _____

Date of the work : _____

Date of the Ms. : _____

Place of the work : _____

Place of the Ms. : _____

Size : 11" x 5.2"

Extent : 4 vol.

Language : Sanskrit

Script : Devanagari

Remarks : Cont. confirmed

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ नादांतरगतानौ यस्मिन् हं दृश्यते रतः ॥ प्रथमतस्तत्प्रमाणं
नां यस्मिन् रेणुः प्रचकते ॥ १ ॥ यस्मिन् रेणुवस्तु विज्ञेयो येषु रेणुः परमाणवः ॥ यस्मिन् रेणुव
स्तु ते ह्यष्टौ रेणुस्तु स स्मृतः ॥ २ ॥ रपरणवस्तु ते ह्यष्टौ बाह्यान्तस्तस्मत्तं बुधैः ॥ बाह्या
॥ ज्ञात्यष्टलिङ्गा तु यस्मादिष्टाष्टकं स्मृतं ॥ ३ ॥ अष्टौ यस्मात्प्रकुरं गुलं तु यवाष्ट
कं ॥ द्वादशांगुलमात्रस्तु वितस्तीः संप्रकीर्तितः ॥ ४ ॥ अंगुष्ठस्य प्रादेशि त्या व्यासः
प्रादेश उच्यते ॥ ताडुस्मृता मध्यमायागो कर्णश्चाप्यनामयः ॥ ५ ॥ रतिस्वंगुलप
वालि विज्ञेयस्त्वेकविंशतिः ॥ अरतिरकनिष्ठः स शौडशांशवियुकरः ॥ ६ ॥ चावोरि
विंशतिश्चैव हस्तः स्यादंगुलानितुः ॥ किष्कः स्मृतो द्विरतिस्तु द्विचत्वारिंशदंगुलाः ॥ ७
॥ पल्ववत्यंगुलैश्चैव धनुर्दंडप्रकीर्तितः ॥ धनुर्दंडयुगं नाडिः ज्ञेया द्वौ ते यवांगुलैः ॥

धनुषां त्रिंशतां नक्षत्रमाहुः संख्याविदो जनाः॥ धनुसहस्रे द्वे चापि गव्यतिरुपदिश्यते॥ १०॥
 अष्टौ धनुः सहस्राणि यो न तनुप्रकीर्तितं॥ ११॥ नक्षत्राणि वाराणामनुकूलेषु ते
 हनि॥ ततो नक्षत्रमितलेषु द्वे तुषांगारविवर्जिते॥ १२॥ पुण्याहं वाचयित्वा तु मंडपं च
 येषु न॥ तत्र नक्षत्रमिपरि हेतवास्तु हानविशारदः॥ १३॥ स्फुटिता च सशल्या च वल्मीकरा
 हिली तथा॥ दूरतः परिवर्ज्यतिः कर्तुरायुधेनापरा॥ १४॥ रश्मिकोणप्रवासावकर्तुः श्रीका
 मुनिश्चितं॥ पूर्वज्वाहृदी करीवरदा चोत्तरप्रवा॥ १५॥ शेषकाष्ठाप्रवा नक्षत्रमिधेनायुर्गृहि
 नाशिनी॥ ब्राह्मणी घृतगंधास्याह्नयारसगंधिका॥ १६॥ हारगंधा तवेद्वेद्याश्च द्रा
 विटगंधिनी किति॥ बाह्यणी नः कुशोपेताह्नयारसकुंडा॥ १७॥ कुशकाष्ठाकुंडा
 वैश्याश्च द्रासवर्तिकाकुंडा॥ सितापीता तपारक्तारक्तसवर्णसमन्विता॥ १८॥ स्थिराद
 कादृष्टास्तिग्धा नक्षत्रमिः सवसुखावहा॥ शीतस्पर्शो ह्नि कालेयावद्विस्पर्शा हि मागमे॥ १९॥

वषसि चोत्तरयस्पर्शा सिशुजापरिकीर्तिता॥ सुंदरीणां रतिर्यत्र पुरुषैः सह सत्तमैः॥ २०॥
 काश्मीरचंदनामोदकप्ररगगरुगंधिनी॥ कमोदोत्पलुगंधा च त्रिचंपकगंधिनी॥ २१॥
 पट्टामध्विकागंधा नागकेसरगंधिनी॥ दक्षिणी राज्यगंधा च मदिरासवर्गंधिनी॥ २२॥
 सुगंधिव्रीहिगंधा च शुभ्रगंधा युता तु या॥ सर्वेषामेव वर्णानां नक्षत्रमिः साधारणी मता॥ २३॥
 कुसुमप्रकरसद्वयस्नानम्लानिमृहति॥ न निर्वर्तत पादी पस्तोय इति घ्नं न ज्ञीयति॥ २४॥
 मधुरा च कपाया च आम्ला च कटुकताया॥ कुरीः शरैस्तथा काशैश्च न क्षियति॥ २५॥
 वितस्तिमात्रविस्तारं निर्माय विवरं तु वि॥ निक्षिपेतामृदस्तस्मिंस्तानुशिशुनां न॥ २६॥
 समासुमय्यमविद्यात्वनस्त्वयममुच्यते॥ परीक्ष्येव प्रयत्नेन नयका नक्षत्रमि कर्तुं यसी॥ २७॥
 अंगारतुषकेणादिहीनं च वातुषैर्कृतं तलं॥ खन्यमाने यदा कुंडे पाषाणः प्राप्यते यदि॥ २८॥
 तदा ममृत्यवे वासि केशांगारैश्च न रुयः॥ तस्मिन्ना च तमं प्रोक्तं तुषैः प्रोक्तादरिद्रते॥ २९॥

प्रसादरंजकाले तु गृहादौ च विशेषतः ॥ शल्योऽप्यारस्तु कर्तव्यो यदि बद्धुः प्रमात्मानः ॥ २८ ॥ प्रा-
 सादरं जकाले तु यदंगं स्पृशते पुमान् ॥ वास्तुदेहं दृष्ट्वा तत्र शल्यं दद्याद्विचक्षणः ॥ २९ ॥ कं-
 यति शिरः पुंसि शिरशाल्यं समुद्धरेत् ॥ शल्यं तत्रास्ति विज्ञेयं वयमानकरत्रये ॥ ३० ॥ अ-
 ग्निदाहश्च चरणे धनं दानिश्च ज्ञायते ॥ यत्नेनोत्पाटयेच्छल्यं यदि बद्धुः प्रमात्मानः ॥ ३१ ॥ बाहु-
 कंदूयमाने तु निदिशेद्दोहश्च खला ॥ हस्तद्वयेन संतिष्ठेच्च कृण्वेत्तं तव ॥ ३२ ॥ सामि-
 नो मरणं विद्याद्विदेशं गमनं तथा ॥ यत्नेनोत्पाटयेच्छल्यं यदि बद्धुः प्रमात्मानः ॥ ३३ ॥ ऊरु कं-
 दूयमाने तु कस्य शल्यं विनिदिशेत् ॥ हस्तेनैकेन संतिष्ठेच्च कृण्वेत्तं तव ॥ ३४ ॥ अथ स-
 ति च त्रवेद्वा यविशोऽहानिश्च ज्ञायते ॥ हस्तो कंदूयमाने तु कं कालं च निविदिशेत् ॥ ३५ ॥
 हस्तत्रयेन संतिष्ठेच्च कृण्वेत्तं तव ॥ अग्निदाहश्च रोगश्च स शल्यमरणं तव ॥ ३६ ॥ पृ-
 ष्ठे कंदूयमाने च बहु शल्यं विनिदिशेत् ॥ साहसं तेन संतिष्ठेत्तान्त्रकाया विचारणेन ॥ ३७ ॥

सामिना शो तवेतत्र नार्या तौ यते सती ॥ पादौ कंदूयमाने तु अस्ति शल्यं विनिदिशेत् ॥ ३८ ॥
 साहसं तेन संतिष्ठेत्तान्त्रकाया विचारणा ॥ जो नाशो रान्तं दंश्च सस्य हानिश्च ज्ञायते ॥ ३९ ॥
 कक्षौ कंदूयमाने तु तत्र शल्यं विनिदिशेत् ॥ हस्तद्वीतयमाने तु कं कालं च निविदिशेत् ॥ ४० ॥
 तुल्यं गदं शस्त्रं स्यात्तस्माच्छल्यं समुद्धरेत् ॥ तानु कंदूयमाने तु तस्मिन् तत्र विनिदिशेत् ॥ ४१ ॥
 हस्तद्वयेन संतिष्ठेच्च कृण्वेत्तं तव ॥ अग्निदाहो मृतस्य पक्षेः शङ्खं रक्तमातिव ॥ ४२ ॥
 करे त्येवं विषं कर्म तस्मात्तव समुद्धरेत् ॥ गोष्ठं गपितं मंडकः शिरवश्चुक्तिश्च कक्षपः ॥ ४३ ॥
 शङ्खश्च प्रशस्तः स्युयाश्च रत्नस्य ज्ञातयः ॥ अंगारं वै तुषकं शमस्ति शल्यं विचारयेत् ॥ ४४ ॥
 वास्तुदेहं ज्ञानं ॥ तानुनी कपराश्च क्रैदिशि वातं दृष्ट्वा तत्र शल्यं विनिदिशेत् ॥ ४५ ॥
 स्युः दयश्च जलिः ॥ ४६ ॥ विस्तारं ज्ञात्वा तत्र लिख्यते ॥ तस्मिन् तोयसमां कृत्वा दपणोदर-
 सनिता ॥ ४७ ॥ सुकाष्ठपट्टी चतुरंगुली चोहसा यता मंगुलं विस्तृता च ॥ रुवांतरं लघु

लंबकाष्ठंततस्ततः पूरय सन्मदाकुरु ॥ ४९ ॥ कृतिकाप्रवणः पुष्पश्रिः त्रिस्तोत्रोर्ध्वदंतरं ॥
 एतत्प्राच्यादिशोरुपयुगमात्रोदितेपुरा ॥ ५० ॥ उद्योहस्तमानस्यासुसमचसुशो न
 न ॥ मंडपांतरं मुष्ट्यक्तं व्यंमंडपांतरं ॥ धमेधुर्वैश्येषु मंडपेभ्यो न्यवेशमस्तु ॥ ५१ ॥
 पंतुरंगशाखायांगोशाखगोकलेषु च ॥ ५२ ॥ कनीयानदशहस्तः स्यान्मध्यमोद्वाद
 शोमितः ॥ दशद्वादशहस्तौ वेदिदिह्याततः क्रमात् ॥ ५३ ॥ विंशदस्तप्रमाणेन मं
 डपंकुडमेव वा ॥ तथाष्टादशहस्तेन कलाहस्तेन वा पुनः ॥ ५४ ॥ कनिष्ठेद्विकरंदारं
 चतुरंगुलवृद्धितः ॥ त्रिजागमंडपं च त्र्योमध्यजागस्तु वेदिका ॥ ५५ ॥ हस्त
 मानंतडुसे च चतुरस्रसमंततः ॥ वेदिचतुर्विधा प्रोक्ता चतुस्त्रा च पश्चिनी ॥
 ६६ ॥ श्रीधरीशसर्वतो नद्रादी हास्तपनयादिषु ॥ चतुरस्राचतुष्कोणावेदिस
 व फिलप्रदा ॥ ६७ ॥ तडागादिप्रतिष्ठाया पश्चिनी पक्षसन्निता ॥ विवाहेश्रीधरी

वेदीविंशत्यस्रसमन्विता ॥ दर्पणोदरसंकारागनिमोत्तविवर्तिते ॥ स्तंभानेवं
 च संस्थाप्य संतदादशकंपुनः ॥ बाह्येषु क्तप्रकारेण दद्यात्तत्र विजागत ॥ ७० ॥
 उवास्तं तसंयुक्तचत्वारस्तपुमध्यमाः ॥ ७१ ॥ पंचमांशान्यसेदूभौ सर्वसाधारणा
 मतः ॥ कटैर्नारीदलैर्वापि पञ्चैवापि वेद्युभिः ॥ आढाय मंडपाः सर्वे द्वारवर्जिते स
 र्वतः ॥ कटैस्त्रिस्तु संछाद्य विजयाद्यास्तु मंडपा ॥ ७२ ॥ दर्पणेश्वामरे घटैः संजाव
 ये वित्प्रयेत् ॥ देवास्तारणरूपेण संस्थिता यज्ञमंडपे ॥ ७३ ॥ विघ्नविघ्नसनाया
 यस्करणायाधरस्य च ॥ न्यसेत्यग्रे धर्मैर्द्व्यातु याम्या चोदुंबरंतथा ॥ ७४ ॥ बा
 रुण्यापिष्पलं चैव कौर्व्यां प्लवङ्गं न्यसेत् ॥ अथ छोदुंबरं प्लवङ्गं बटं शरं वारुणा
 नि च ॥ मंडपस्य प्रतिदिशं द्वायेतानि कारयेत् ॥ अत्रावेयेकमेवैषां सार्व
 रासु निवेशयेत् ॥ सर्वतो वेशमीतं बरवादि रात्यतमेन वै ॥ पंचहस्तप्रमाणा

स्तैर्विस्तरेण दिहस्तका ॥ षडंगुला निवृद्धाश्च सप्तहस्ता तथोत्तमे ॥ तिर्यक्फलकमा
नं स्यात्स्त्रिंशानामेव मानतः ॥ आप्तयेयामध्यमांगे च पदिकायां त्रिंशदक ॥ श्रुते
न चिह्निता कायादिरुग्गरवास्तुमस्तके ॥ श्रुतं न वांगुलं देर्ध्यतुरीयांशेन विस्तृतिः ॥
रुतुर्वै मध्यमं शृंगं किंचिद्वक्त्रं पुरुषयोः ॥ पथमंतस्मात्प्राग्व्यातं ह्यंगुलं रोपयेत्तथा ॥
शेषाणां ह्यंगुलाहृदि वै शृंगं गुलहृदि ॥ ८१ ॥ मस्तके द्वादशांशेन शेषं च कर्ण
दीर्घं ॥ प्रागादि क्रमयोगेन न्यसेत्तेषां स्वदा रुतु ॥ ८२ ॥ पंचमी रोत्यसेद्दूमे सर्व
साधारणे विधिः ॥ चतुर्ध्वजभावाद्यं वितानैः कपशो नित्यं ॥ ८३ ॥